

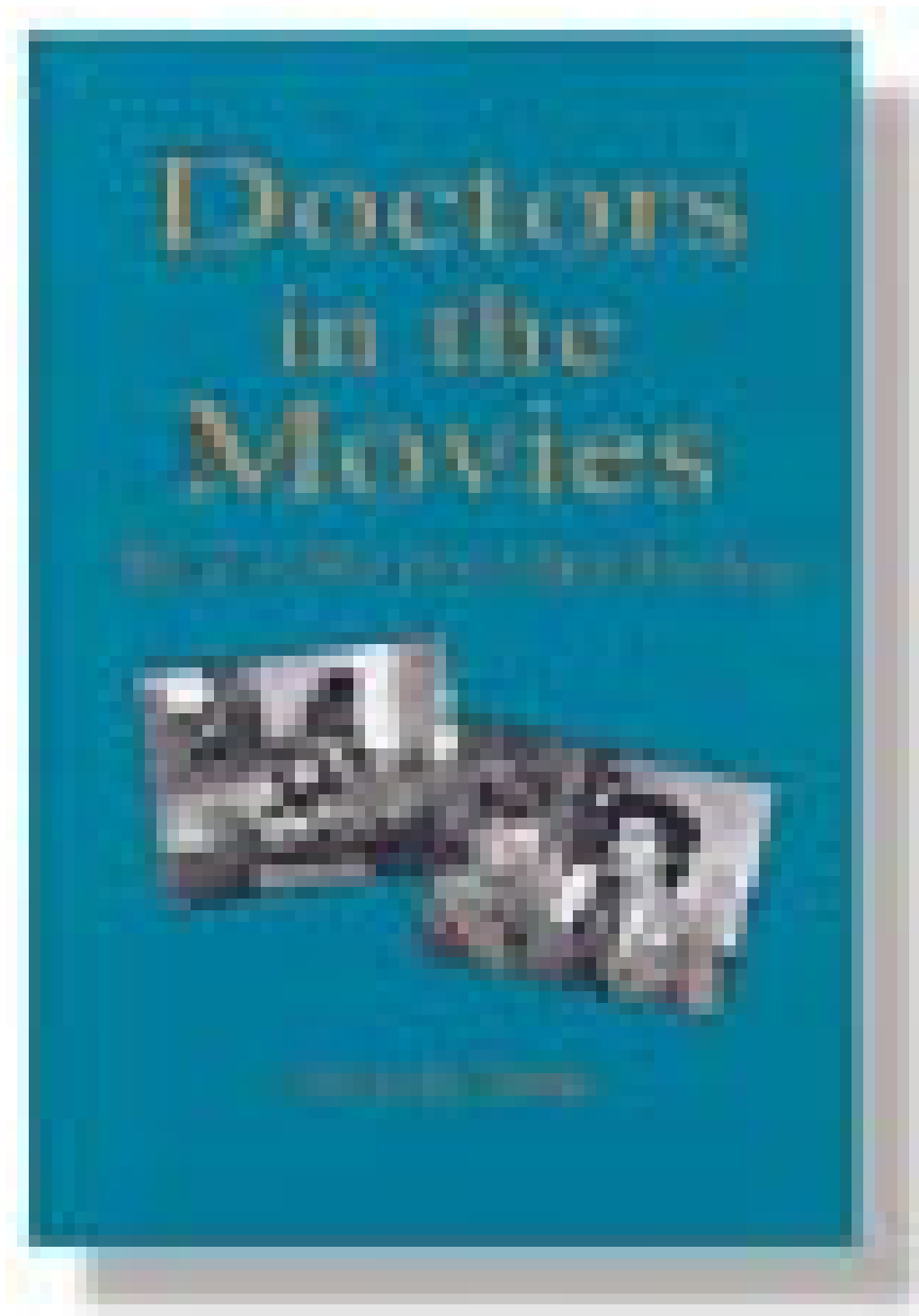

Leger på lerretet

BOKOVERSIKT

Film er vår tids sterkeste kunstneriske uttrykksform, enten det dreier seg om kinomørkets mysterier eller hjemmevideoer og fjernsynsskjermer. Og som i litteraturen får medisinen og medisinerne sin rikelige del av oppmerksomheten også på film. Her hjemme kombinerer fjernsynsserier som *Akutten*, *Chicago Hope*, *Landsbylegen* og *Skjærgårdsdokteren* realistisk hverdagsmedisin med underholdende dramatik og trekker mange seere. På kinolerretet har leger vært populære rollefigurer helt siden filmens barndom.

Denne boken tar for seg legeskikkelser i spillefilmer. Forfatteren Peter E. Dans er en amerikansk indremedisiner som også har en periode som assisterende redaktør av *Annals of Internal Medicine* bak seg. Boken handler om hvordan filmen har portrettert medisinen, skriver han i forordet der han bekjenner et livslangt kjærlighetsforhold til

det hvite lerretet. Han omtaler henimot 100 spillefilmer fra 1931 til 1998 der leger er sentrale figurer og gjennomgår filmens behandling av ulike legeroller. Tematisk drøfter han filmer om medisinstudiet, legeheltene (og -skurkene), vitenskapens gjennombrudd, de diskriminerte gruppene og medisins skyggesider. Mange kjente og kjære filmopplevelser gjenkjennes i Dans' beskrivelser. Tenk bare på fremstillingen av psykiatriske institusjoner i *Gjøkeredet* (One Flew Over the Cuckoo's Nest fra 1975), eller diskrimineringen av svarte leger i *Gjett hvem som kommer til middag* (Guess Who's Coming to Dinner fra 1967). Som eksempel på byråkratiet i amerikansk helsevesen nevner han *Livets lyse side* (As Good As It Gets fra 1997) og som eksempel på den ensomme helten *Jaget* (The Fugitive fra 1993). De tradisjonelle halv-dokumentariske filmene om Madame Curie, Paul Ehrlich og Louis Pasteur utgjør en kategori for seg selv. Peter E. Dans er høyst subjektiv og personlig i sine vurderinger og karakteriserer *Oppvåkningen* (Awakenings fra 1990) basert på boken av Oliver Sacks med Robert De Niro og Robin Williams i hovedrollene som en av de beste medisinske spillefilmene.

I et eget kapittel presenteres medisinske klisjeer og stereotyper fra filmene. De er tallrike og omfatter både arrogante og pengekjære leger og lege-sykepleier-romanser. Til sist er det en systematisk gjennomgang av de 74 viktigste (og nesten utelukkende amerikanske) filmene som er omtalt med basisdata over skuespillere, regissører, produsenter, etc.

Boken viser hvordan medisins vekst og fall avspeiler seg gjennom spillefilmer i siste halvdel av det 20. århundret. Her er mange spennende historier, men på bakgrunn av de store forventningene som tittelen skaper, blir det hele likevel litt skuffende. Det skyldes dels den særdeles amerikanske innfallsvinkelen og dels den deskriptive og til tider litt kjedelige formen. Men du verden så mange detaljer og så mye informasjon for alle som er interessert i legerollens utvikling – både på og utenfor lerretet.

Fra filmen *Oppvåkningen*

MagneNylenna

Publisert: 10. desember 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 10. juli 2026.